

МИКИТА ГАЙЧЕНЯ

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-2962-7650>

аспірант кафедри теорії та історії культури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського,
викладач кафедри джазової музики
Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
(Київ, Україна)
johannsebastian23@gmail.com

ВПЛИВ БЛЮЗУ НА ТВОРЧИСТЬ ДЖАЗОВИХ ГІТАРИСТІВ У 1950–1960 РОКАХ ЯК ЯВИЩЕ АМЕРИКАНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Досліджено шляхи перетину блюзової та джазової традицій в контексті американської музичної культури. Визначено фундаментальні характерні особливості джазового мистецтва, які сформували унікальність цього культурного явища та сприяли його широкому розповсюдженню і популяризації. Зазначено, що джаз як полікультурний феномен в процесі свого становлення зазнав впливу європейського, африканського та афроамериканського музичного мистецтва. Розглянуто загальну сутність поняття «блюз». Проаналізовано елементи блюзової музичної культури, які справили найбільший вплив на джаз. Окреслено спільний для джазу і блюзу культурно-історичний простір як творчу лабораторію американської музики ХХ століття. Встановлено, що гітара відіграла важливу роль в процесі становлення та розвитку блюзу, зокрема у створенні перших блюзових аудіозаписів. Визначено основні характерні особливості, які дозволили гітарі стати одним з провідних інструментів блюзової музичної традиції. Обґрунтовано важливість блюзового впливу на розвиток мистецтва джазової гітари. Проаналізовано роль блюзу в творчості джазового гітариста Барні Кессела на прикладі композиції «Barney's Blues». Досліджено п'єсу джазового гітариста Кенні Баррелла «Midnight Blue» як приклад впровадження елементів блюзу в джазову композицію. Виявлено способи поєднання блюзової форми та джазової гармонії в композиції джазового гітариста Веса Монтгомері «West Coast Blues». Доведено, що вплив блюзу відіграв одну з ключових ролей в процесі розвитку мистецтва джазової гітари у 1950–1960-х роках. Обґрунтовано актуальність подальших культурологічних досліджень джазової музики та її взаємозв'язків із блюзом й іншими явищами культури ХХ–ХХІ століть.

Ключові слова: американська музична культура, блюз, джаз, джазова гітара, Барні Кессел, Кенні Баррелл, Вес Монтгомері.

Постановка проблеми... Сьогодні вагомий внесок джазової музики в скарбницю світової музичної культури не викликає сумнівів. Являючи собою унікальне явище, джаз не втрачає популярності у сферах виконавського мистецтва, освіти (численні кафедри та відділи джазової музики у закладах

вищої та професійної освіти) та науково-дослідницької діяльності як в Україні, так і за її межами. Інтерес до вивчення різноманітних аспектів джазу серед науковців свідчить про актуальність звернення до даної проблематики, оскільки в її контексті існують теми, що потребують глибокого наукового осмислення. Серед них — питання, що стосуються шляхів перетину джазу з іншими культурними традиціями та їхнього взаємовпливу. Так, в українському культурологічному науковому дискурсі наразі ще не була достатньою мірою висвітлена роль блюзової музичної традиції в процесі становлення та розвитку джазу, зокрема особливості її впливу на творчість джазових гітаристів. Таким чином, постає проблема вивчення взаємозв'язків джазу і блюзу в сфері гітарного мистецтва, розв'язання якої відкриє шлях до глибшого розуміння музичної культури ХХ–ХХІ століть. Дослідження має практичне значення як в галузі культурології та музикознавства, так і в сфері виконавського мистецтва та музичної педагогіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Вивчення питань впливу блюзової традиції на джазову музичну культуру вимагає комплексного підходу у виборі методів дослідження, оскільки передбачає розуміння історичного та культурного контексту епохи, вивчення біографічних відомостей музикантів, які зробили внесок у розвиток блюзу та джазу, а також потребує глибокого розуміння специфіки музичних творів, особливостей їхньої мелодичної мови, гармонії, форми. Важливим етапом роботи над даною статтею є аналіз досліджень та публікацій українських та зарубіжних науковців, які звертаються до проблематики музичної культури ХХ–ХХІ століть. В українській культурології та музикознавстві дослідженню джазової музичної культури присвячені праці В. Олендарьова (1995), С. Давидова (2015), В. Тормахової (2017), В. Романка (2001), У. Бекірова (2023), О. Супрун (2018) та інших.

Українська науковиця О. Супрун (2018) досліджує шляхи перетину джазу та класичної музики. Наголошуючи на важливості вивчення закономірностей їхньої взаємодії та взаємовпливу, вона розглядає дане питання в контексті процесу масштабного культурного обміну, що є притаманним сучасному

глобалізованому світові. Тож, дослідження глибоких зв'язків між академічною та джазовою музикою надає методологічні засади для подальшого наукового осмислення подібних перетинів між джазом та іншими явищами музичної культури, зокрема блюзом, що формує перспективний напрямок роботи в культурологічному дискурсі.

Цілком закономірно, що проблематика взаємозв'язків між блюзовою та джазовою культурою привертає увагу науковців по всьому світу. Зокрема, британський дослідник, професор Бірмінгемського університету Д. Чітем (*Cheetham, 2017*) акцентує увагу на спільних афроамериканських витоках цих двох напрямків та пропонує розглядати їх як різні інтерпретації однієї культурної традиції. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти фундаментальні причини всеосяжного взаємопроникнення блюзу і джазу та дослідити особливості їхньої постійної взаємодії протягом усієї історії свого існування. Даний метод набуває особливої актуальності в контексті дослідження мистецтва гітаристів, оскільки гітара відіграє важливу роль як в блюзовій, так і в джазовій музиці.

Ще одним важливим джерелом інформації, необхідної для розуміння специфіки музичної культури ХХ століття та закономірностей становлення та розвитку окремих її елементів, є книги, присвячені історії стилів музики. Так, американський журналіст і музикант Дж. Кольєр у своїй праці «Становлення джазу» (1978), детально розглядає етапи історії цього музичного напрямку від його витоків до 1970-х років. Важливою частиною кожного розділу книги є окреслення культурно-історичного контексту відповідного періоду, оскільки джаз, як і будь-яке мистецтво, тісно пов'язаний із суспільними процесами.

Історії блюзової музичної традиції присвячена робота американського дослідника Т. Рассела «Блюз: від Роберта Джонсона до Роберта Крея» (1997). Автор розглядає блюз як важливу складову американської музичної культури та аналізує закономірності його розвитку протягом ХХ століття. Зокрема, в даній праці висвітлена фундаментальна роль гітари в становленні та побутуванні даного музичного напрямку. Це, в свою чергу, дозволяє простежити вплив творчості гітаристів на всю сучасну музичну культуру, зокрема на джаз.

Роботи вищезгаданих авторів створюють комплексну історико-теоретичну основу для вивчення різних аспектів джазової та блюзової музичної культури і шляхів їх перетину. Широкий хронологічний діапазон досліджень свідчить про те, що проблематика джазової музики залишається актуальною і сьогодні. Зазначені праці надають методологічний інструментарій для вивчення тих її аспектів, які ще не були висвітлені достатньою мірою в українській культурології. Серед них — питання впливу блюзової музичної культури на мистецтво джазу, зокрема на творчість джазових гітаристів.

Мета статті — дослідити шляхи перетину блюзової та джазової традицій в контексті американської музичної культури на прикладі творчості джазових гітаристів у 1950–1960 років.

Завдання статті:

- 1) визначити основні характерні особливості джазового мистецтва як явища американської музичної культури;
- 2) окреслити спільний для джазу та блюзу культурно-історичний простір, в умовах якого відбуваються процеси їхньої взаємодії та взаємовпливу;
- 3) проаналізувати вплив блюзової традиції на творчість джазових гітаристів у 1950–1960 роках.

Виклад основного матеріалу дослідження... Музична культура Сполучених Штатів Америки ХХ століття нерозривно пов'язана з розвитком джазу. Особливості виникнення та становлення джазової музики, серед яких її активна взаємодія із світовими культурами (зокрема, з європейською та африканською), дозволили їй створити унікальний полікультурний феномен та стати «еталоном засвоєння «чужої» мови, «іншого» мислення, «нових» звучань» (Супрун, 2018). Сукупність даних факторів дозволила джазу зайняти особливе місце в музичній культурі сучасності та поставила задачу наукового осмислення різноманітних його аспектів, що протягом десятиліть привертає увагу дослідників по всьому світу, в тому числі й в Україні. Зокрема, дедалі більш вагомим значенням набуває звернення до вивчення джазу в культурологічному науковому дискурсі.

Джазове мистецтво, котре, як добре відомо, виникло в Сполучених Штатах Америки на межі XIX–XX століть, протягом наступних десятиліть набуло широкого розповсюдження в різних регіонах світу і до сьогодні залишається важливою складовою музичної культури. Його популяризації як серед професійних музикантів, так і серед митців-аматорів сприяла низка факторів. Вважаємо за доцільне виділити ті з них, що безпосередньо стосуються теми даної статті:

1) у джазовій музиці сформувалася гармонічна система, в основі якої лежать принципи європейської класичної гармонії, що характеризуються чіткою тональною логікою та функціональною організацією (функціональність у побудові тональних планів та акордових послідовностей, активне використання відхилень і модуляцій в тональності різного ступеня спорідненості);

2) у перші десятиліття XX століття в рамках традиційного джазу виникла й утвердилася особлива форма ритмічної організації, відома як свінг, яка стала однією з важливих характеристик таких джазових стилів, як діксіленд, чикагський джаз, свінг (як назва стилю переважно оркестрового джазу 1930–1940-х років), бібоп, кул-джаз, хард-боп;

3) фундаментальною рисою джазу протягом всієї його історії залишається імпровізаційність, що проявляється на всіх рівнях музичної практики: музиканти, спираючись на форму і гармонію композиції, імпровізують як акомпанемент, так і розгорнуті сольні партії.

На різних етапах свого становлення та розвитку джазова музична культура зазнала впливу багатьох традицій, серед яких музичний фольклор народів Африки, європейське академічне мистецтво, афроамериканська світська та духовна музика. Однією з форм афроамериканської світської музики, яка відіграла фундаментальну роль у формуванні джазового мистецтва, є блюз. Британська енциклопедія (*The Editors of Encyclopaedia Britannica*, 1998) визначає блюз як різновид світської народної музики, що була створена афроамериканцями на початку XX століття на Півдні Сполучених Штатів Америки; в історичному нарисі статті зазначається, що коріння цієї традиції

сягає другої половини XIX століття. Вплив блюзу на джазове мистецтво простежується протягом усієї його історії, яка на сьогодні триває вже більше сотні років, і виявляється у використанні тих чи інших елементів блюзової музики у джазових композиціях. Серед них як способи створення художньо-образного змісту твору («блюзовий», тобто меланхолійний характер та специфічна манера виконання), так і характерні для блюзу засоби художньої виразності (використання специфічних звукорядів, серед яких мажорні та мінорні пентатоніки та блюзові лади, характерне фразування тощо). Особливої виразності блюзовим мелодіям надають так звані блюзові тони (англ. «*blue notes*») — низькі третій, п'ятий та сьомий ступені тональності, що вирізняються специфічним, характерним для афроамериканської музичної культури інтонуванням. Крім того, важливого значення для джазової музики набуває музична форма блюзу, яка являє собою дванадцятитактовий квадрат, що зазвичай складається з трьох речень по чотири такти (слід зазначити, що найбільш ранні варіанти блюзу, які побутували переважно в сільській місцевості, не мали чітко визначеної форми, а блюзовий квадрат сформувався протягом перших двох десятиліть XX століття (Collier, 1978). Гармонія раннього, так званого архаїчного блюзу, складається з малих мажорних септакордів тоніки, субдомінанти і домінанти; цей варіант акордової послідовності ліг в основу стилю бугі-вугі, який являє собою інструментальний (здебільшого у виконанні фортепіано) блюз в швидкому темпі й танцювальній манері. Джазові музиканти, в свою чергу, активно використовують блюзову форму, збагачуючи її гармонію характерними для джазових стилів акордовими зворотами з використанням побічних домінант. Одним з яскравих прикладів джазового блюзу є п'єса саксофоніста Чарлі Паркера «*Blues For Alice*», яка поєднує в собі дванадцятитактову блюзову форму та характерні для стилю бібоп особливості гармонії, ритму та мелодичної мови.

Серед музичних інструментів, які відіграли важливу роль в історії блюзу, особливе місце належить гітарі. Цей інструмент здобув надзвичайну популярність серед блюзових музикантів завдяки таким своїм особливостям, як

відносна доступність (в тому числі й для темношкірих американців на рубежі XIX та XX століть) і портативність (на відміну від фортепіано), а також широким виконавським можливостям, адже відомо, що гітара може бути як сольним, так і ансамблевим, як акомпануючим, так і солюючим інструментом; крім того, гітара дозволяє грати і співати одночасно, а також імітувати блюзову вокальну інтонацію в інструментальному виконанні.

У 1920-х роках з'являються перші блюзові аудіозаписи. Серед них — роботи артистів, які співали під власний акомпанемент акустичної гітари, зокрема «Сліпого Лемона» Джефферсона, Артура «Сліпого» Блейка, Чарлі Паттона, Руба Лейсі, Лонні Джонсона та інших. В 1923 році гітарист Сильвестр Вівер записав композиції «*Guitar Blues*» та «*Guitar Rag*», які вважаються першими інструментальними записами блюзової музики (Russell, 1997).

Дослідження різноманітних аспектів таких важливих складових американської музичної культури, як джаз і блюз, а також шляхів їх перетину показує, що вплив блюзу на творчість джазових гітаристів є цілком закономірним та обґрунтованим. Симптоматично, що прослідкувати цей вплив можна починаючи від перших записів гітари в якості сольного інструмента і до сьогодні. Для прикладу, використання характерних для блюзу інтонацій і фразування, а також дванадцятитактової блюзової форми зустрічається в творчості гітариста Чарлі Крістіана (1916–1942) — одного з найвпливовіших солістів традиційного джазу, чий новаторства зіграли важливу роль у формуванні стилю бібоп. В даній статті проаналізуємо детальніше шляхи перетину джазу і блюзу в творчості гітаристів у 1950–1960-х роках, зокрема Барні Кессела, Кенні Баррелла, Веса Монтгомері.

Джазова музична культура середини XX століття характеризується прагненням до оновлення виконавських та інтерпретаційних засобів художньої виразності, гармонічної та мелодичної мови, і як наслідок — появою нових стильових напрямків. У цей період виникають і набувають активного розвитку такі джазові стилі, як хард-боп, кул-джаз та модальний джаз. Серед музикантів, які працювали в напрямку мистецтва джазу в середині XX століття, Барні

Кессела (1923–2004) цілком можна вважати одним з найсміливіших новаторів гітарного виконавства. Як і більшість гітаристів свого покоління, в роки творчого становлення Кессел зазнав відчутного впливу стилю Чарлі Крістіана (з яким познайомився особисто в 1940 році в одному з клубів Оклахома-сіті, штат Оклахома, США (Obrecht, 2022)). В процесі розробки власного індивідуального стилю він одним з перших почав грати імпровізаційні соло в стилі бібоп на гітарі, наслідуючи манеру гри на духових інструментах (зокрема, стиль саксофоніста Чарлі Паркера, з яким у 1947 році записав чотири п'єси). У 1950-х роках музика Кессела зазнає впливу хард-бопу та модального джазу. Проте однією з фундаментальних рис його стилю протягом всього творчого шляху залишається блюз, що є особливо відчутним у 1950–1960-х роках. Поряд із характерними для нових стилів особливостями гармонії (складні акордові послідовності, використання акордів із надбудовами та альтераціями, характерне голосоведення) та мелодичної мови (характерне фразування, використання хроматизмів, арпеджіо та альтерованих звукорядів), Кессел активно послуговується прийомами, традиційними для блюзової музики, серед яких використання блюзових тонів та звукорядів, специфічна манера виконання та емоційне забарвлення. Наочним прикладом органічного поєднання елементів джазу і блюзу в творчості Барні Кессела є п'єса «*Barney's Blues*» з альбому «*Kessel Plays Standards*» (лейбл «*Contemporary*», 1956). Більшість номерів даного альбому — джазові стандарти, серед яких твори Джорджа Гершвіна, Дюка Еллінгтона, Річарда Роджерса та інших композиторів. «*Barney's Blues*» виходить за межі цієї концепції — це авторська композиція Кессела, написана у формі дванадцятитактового блюзу в тональності до мажор. Мелодія теми п'єси являє собою чотиритактову фразу, побудовану на основі блюзового ладу, що повторюється тричі — це характерний для блюзу композиційний прийом, що зустрічається доволі часто (інші подібні приклади – п'єса Дюка Еллінгтона «*C Jam Blues*» та композиція Ніла Хефті «*Splanky*»). При цьому, характерною для стилю хард-боп особливістю даної композиції є наявність восьмитактового вступу та чотиритактових інтерлюдій, які звучать перед кожним соло,

відділяючи блюзові квадрати один від одного. Тенденція до пошуків нового звучання, притаманна джазовій музиці середини ХХ століття, проявляється у використанні гобоя (у виконанні Боба Купера) — інструмента, звучання якого асоціюється переважно з академічною музикою. Вплив блюзу є відчутним протягом усієї кар'єри Барні Кессела, що робить цей музичний напрямок важливою складовою його індивідуального стилю.

Ще одним представником традиційної джазової гітари, чий творчий шлях триває вже понад сім десятиліть, є Кенні Баррелл (нар. 1931). Записавши десятки альбомів за участі багатьох відомих музикантів, а також викладаючи в Університеті Каліфорнії в Лос-Анджелесі, він став одним із найвпливовіших джазових гітаристів в історії. Стилль Баррелла характеризується глибокими знаннями гармонії в поєднанні з ліричним мелодизмом витончених імпровізаційних ліній. Особливої виразності звучанню надає м'який та водночас об'ємний тембр напівакустичної гітари моделі *Gibson ES-175* із використанням лампових підсилювачів. Серед музикантів, які вплинули на його творче становлення, Баррелл виділяє гітаристів Чарлі Крістіана, Оскара Мура та Джанго Рейнхардта (*Timberg, 2011*). Вже з самого початку своєї кар'єри в середині 1950-х років митець співпрацює з такими авторитетними музикантами, як Дізі Гіллеспі, Бенні Гудмен та Оскар Пітерсон. Особливої уваги заслуговує альбом «*Kenny Burrell and John Coltrane*» (лейбл «*Prestige*», 1958), записаний з саксофоністом Джоном Колтрейном — яскравий приклад бібопової майстерності Баррелла. Водночас, поряд із бібопом важливу роль у творчості гітариста відіграє блюз, засоби художньої виразності якого Баррелл майстерно поєднує із характерними для джазу формами та складними гармоніями. Один із зразків такого поєднання серед записів Кенні Баррелла 1960-х років — композиція «*Midnight Blue*» з однойменного альбому (лейбл «*Blue Note*», 1963). Тема п'єси має шістнадцятитактову форму, що складається з двох частин по вісім тактів. Мелодія першої частини має яскраво виражений блюзовий характер, вона проста і водночас виразна. Друга частина теми являє собою характерну для традиційного джазу послідовність акордів з використанням

надбудов та альтерацій, а її ритм насичений синкопами та гострими акцентами. В імпровізаційному соло Баррелл поєднує блюзову емоційність та лаконічність із джазовою насиченістю, використовує блюзові та альтеровані звукоряди, одноголосні мелодії та акордову фактуру. Елементи джазу і блюзу в даній композиції нерозривно пов'язані один з одним, що свідчить про взаємовплив цих двох пластів американської музичної культури.

Інший варіант інтеграції блюзової традиції в джазову музику знаходимо в творчості гітариста Веса Монтгомері (1923–1968). Його внесок у мистецтво гітари важко переоцінити, а вплив на музикантів відчувається і сьогодні. Численні студійні та концертні записи Монтгомері демонструють майстерність імпровізації, виразність мелодичної мови та вміння вдало поєднувати одноголосну, октавну та акордову фактуру. Музикант відомий своєю незвичайною технікою звуковидобування: він не використовував медіатор, замість цього граючи великим пальцем правої руки, завдяки чому отримував м'який тембр гітари та водночас чітку артикуляцію (Yanow, 2013, p. 140). На відміну від більшості джазових гітаристів середини ХХ століття, у творчості Веса Монтгомері вплив блюзу проявляється здебільшого у сфері музичної форми. Для прикладу розглянемо його п'єсу «*West Coast Blues*» з альбому «*The Incredible Jazz Guitar of Wes Montgomery*» (лейбл «*Riverside*», 1960), яка стала відомим джазовим стандартом. Композиція написана у розмірі $\frac{3}{4}$, який не є характерним для блюзу, але зустрічається в джазовій музиці; квадрат складається з двадцяти чотирьох тактів (вдвічі збільшений дванадцятитактовий блюз). Гармонія п'єси, хоча і має блюзову основу, насичена джазовими елементами, серед яких хроматична секвенція в другому реченні (цей прийом запозичений з композиції Чарлі Паркера «*Blues For Alice*», вже згадуваної у статті). Таким чином, вплив блюзу на джазову музику проявляється не тільки в контексті засобів художньої виразності та особливостей мелодизму, а і в сфері формотворення.

Висновки.

1. Дослідження джазової музичної традиції в контексті сучасної культурології не втрачає своєї актуальності. Виникнувши як географічно

локалізоване явище, джаз протягом ХХ століття став невід'ємною частиною не тільки американської, а й світової культури. Цьому сприяла унікальна сукупність його особливостей, що сформувалися завдяки специфічній культурно-історичній ситуації в Сполучених Штатах Америки. Основні з них — полікультурність, тобто здатність до засвоєння і поєднання елементів різних культур, насамперед європейської та африканської; особливості гармонії (у сфері якої простежується відчутний вплив академічної музики), мелодичної мови та ритму (специфічне ритмічне відчуття свінгу), які стали важливими стильовими рисами джазу; імпровізаційність як основний метод створення музичного артефакту.

2. Важливе місце в історії джазової музики належить блюзу, який став одним з основних її витоків. Являючи собою унікальне явище американської музичної культури, блюз здійснив значний вплив на становлення та розвиток джазу. Цей вплив виражається передовсім у широкому використанні джазовими музикантами засобів художньої виразності, характерних для блюзу, а також найбільш розповсюдженої його музичної форми (так званого блюзового квадрата). Глибокі зв'язки між блюзом і джазом створили спільний для цих двох традицій культурний простір, який став своєрідною творчою лабораторією американської музики. Дослідження процесів їхньої взаємодії та взаємовпливу відкриває шлях до глибшого розуміння сучасної музичної культури.

3. Серед сфер джазової музики, які зазнали значного впливу блюзової традиції, виділяється творчість джазових гітаристів. Оскільки гітара є одним з найбільш розповсюджених інструментів блюзової музики, цілком закономірно, що джазові гітаристи вдаються до використання технік і прийомів, характерних для блюзу, протягом всієї історії стилю. Аудіозаписи 1950–1960-х років, зроблені такими митцями як Барні Кессел, Кенні Баррелл, Вес Монтгомері, дають змогу детально проаналізувати особливості блюзового впливу на мистецтво джазової гітари. Таке дослідження, в свою чергу, є важливим етапом наукового осмислення процесів взаємодії блюзової та джазової музичної культури.

Перспективи подальших розвідок... Вивчення шляхів перетину джазової та блюзової традиції залишається актуальним завданням сучасної культурології,

оскільки джаз являє собою одне з найвпливовіших явищ музичної культури ХХ і ХХІ століть, а блюз в свою чергу є одним з важливих витоків джазу. Звернення до даної проблематики поглиблює розуміння історичного контексту виникнення та розвитку джазової музики. Своєю чергою, полікультурна природа джазу свідчить про необхідність дослідження його зв'язків та взаємодії з іншими явищами музичної культури (академічною музикою, фольклором, популярною музикою тощо), що відкриває перспективи подальших культурологічних наукових розвідок.

Список використаної літератури і джерел

1. Бекіров, У. Р., 2023. *Кримськотатарський пісенний фольклор в академічній і джазовій композиторській практиці*. Дис. д-ра філософії з музичного мистецтва. Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського.
2. Давидов, С. П., 2015. *Фактурна організація джазового твору (на матеріалі фортепіанного мистецтва)*. Дис. канд. мистецтвознавства. Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського.
3. Олендарьов, В. М., 1995. *Вітчизняний джаз та проблема стилю*. Дис. канд. мистецтвознавства. Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського.
4. Романко, В. І., 2001. *Джаз у музичній культурі України: соціокультурна та музикознавча інтерпретації*. Дис. канд. мистецтвознавства. Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського.
5. Супрун, О., 2018. Джаз і класична музика: шляхи перетину. *Українська музика*, 1(27), сс.86–92.
6. Тормахова, В. М., 2017. *Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез*: монографія. Київ: Ліра-К.
7. Cheetham, D., 2017. Blues and Jazz. In: C. Partridge, M. Moberg, eds., *The Bloomsbury handbook of religion and popular music*. London: Bloomsbury Publishing.
8. Collier, J. L., 1978. *The making of jazz: a comprehensive history*. London: Granada Publishing.
9. Obrecht, J., 2022. Barney Kessel: the complete Charlie Parker with strings sessions, [online]. Available at: <<https://jasobrecht.substack.com/p/barney-kessel-the-complete-charlie>> [accessed: 25 May 2025].
10. Russell, T., 1997. *The blues: from Robert Johnson to Robert Cray*. Dubai: Carlton Books.
11. The editors of Encyclopaedia Britannica, 1998. Blues. *Encyclopaedia Britannica*, [online]. Available at: <<https://www.britannica.com/art/blues-music>> [accessed: 08 May 2025].
12. Timberg, S., 2011. Kenny Burrell's 80th means a party for listeners. *Los Angeles Times*, [online]. Available at: <<https://www.latimes.com/entertainment/music/la-xpm-2011-nov-06-la-ca-kenny-burrell-20111106-story.html>> [accessed: 26 May 2025].
13. Yanow, S., 2013. *The Great Jazz guitarists*. Milwaukee, Wisconsin: Backbeat Books.

References

1. Bekirov, U. R., 2023. *Crimean Tatar song folklore in academic and jazz compositional practice*. Ph.D. in Art History. Thesis. The Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music.
2. Davydov, S. P., 2015. *Texture organization of a jazz piece (based on piano art)*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts.
3. Olenarov, V. M., 1995. *Domestic jazz and the problem of style*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kyiv State Conservatory named after P. I. Tchaikovsky.
4. Romanko, V. I., 2001. *Jazz in the musical culture of Ukraine: sociocultural and*

musicological interpretations. Ph.D. in Art History. Thesis. The Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music.

5. Suprun, O., 2018. Dzhaz i klasychna muzyka: shliakhy peretynu [Jazz and classical music: paths of intersection]. *Ukrainska muzyka*, 1(27), pp.86–92.

6. Tormakhova, V. M., 2017. *Ukrainska estradna muzyka i folklor: vzaiemopronyknennia i syntez: monohrafiia* [Ukrainian pop music and folklore: interpenetration and synthesis: a monograph]. Kyiv: Lira-K.

7. Cheetham, D., 2017. Blues and Jazz. In: C. Partridge, M. Moberg, eds., *The Bloomsbury handbook of religion and popular music*. London: Bloomsbury Publishing.

8. Collier, J. L., 1978. *The making of jazz: a comprehensive history*. London: Granada Publishing.

9. Obrecht, J., 2022. Barney Kessel: the complete Charlie Parker with strings sessions, [online]. Available at: <<https://jasobrecht.substack.com/p/barney-kessel-the-complete-charlie>> [accessed: 25 May 2025].

10. Russell, T., 1997. *The blues: from Robert Johnson to Robert Cray*. Dubai: Carlton Books.

11. The editors of Encyclopaedia Britannica, 1998. Blues. *Encyclopaedia Britannica*, [online]. Available at: <<https://www.britannica.com/art/blues-music>> [accessed: 26 May 2025].

12. Timberg, S., 2011. Kenny Burrell's 80th means a party for listeners. *Los Angeles Times*, [online]. Available at: <<https://www.latimes.com/entertainment/music/la-xpm-2011-nov-06-la-ca-kenny-burrell-20111106-story.html>> [accessed: 26 May 2025].

13. Yanow, S., 2013. *The Great Jazz guitarists*. Milwaukee, Wisconsin: Backbeat Books.

MYKYTA HAICHENIA

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-2962-7650>

*Postgraduate student at the Department of Theory and History of Culture
at the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music,
Lecturer at the Department of Jazz Music
at R. M. Glière Kyiv Municipal Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)
johannsebastian23@gmail.com*

The Influence of the Blues on Jazz Guitarists' Work in the 1950s–1960s as A Phenomenon of American Musical Culture

This study examines the intersections of blues and jazz traditions within the context of American musical culture. The fundamental characteristics of jazz art that contributed to the uniqueness of this cultural phenomenon and its wide dissemination and popularization are identified. It is noted that jazz, as a multicultural phenomenon, developed under the influence of European, African, and African-American musical traditions. The general essence of the concept of “blues” is considered. The elements of blues musical culture that had the greatest impact on jazz are analyzed. The shared cultural and historical space of jazz and blues is outlined as a creative laboratory of 20th-century American music. It is established that the guitar played a significant role in the formation and development of the blues, particularly in the creation of the first blues recordings. The main characteristics that allowed the guitar to become one of the leading instruments in the blues tradition are identified. The importance of the blues' influence on the development of jazz guitar art is substantiated. The role of the blues in the work of jazz guitarist Barney Kessel is analyzed through the example of his composition “Barney’s Blues”. The piece “Midnight Blue” by jazz guitarist Kenny Burrell is studied as an example of incorporating blues elements into jazz composition. The ways of combining blues form and jazz harmony in Wes Montgomery’s composition “West Coast Blues” are revealed. It is demonstrated that the influence of the blues played a key role in the development of

jazz guitar art in the 1950s–1960s. The relevance of further cultural studies of jazz music and its connections with blues and other cultural phenomena of the 20th–21st centuries is justified.

Keywords: *American musical culture, blues, jazz, jazz guitar, Barney Kessel, Kenny Burrell, Wes Montgomery.*

*Стаття надійшла до редакції 28.05.2025 р.
Отримано після доопрацювання 29.06.2025 р.
Прийнято до друку 15.07.2025 р.*